שלמה בן בתיה ומאיר יפה

נולד ביום 16.9.1915 בוויטבסק, עיירה בליטא.
שלמה נולד ערב פרוץ מלחה"ע הראשונה. במהלך השנים הראשונות לילדותו עברה המשפחה תקופה ארוכה של נדודים בין ערים שונות בשל תלאות מלחמת האזרחים ברוסיה, עד שהתיישבה סופית בעיירה בשם פוניבז' בליטא, עם סיום ההתמודדות בין "האדומים" ל"לבנים" והתבססות המשטר הקומוניסטי, לאחר המהפיכה הרוסית.
שלמה נולד כבן זקונים, שביעי במניין הילדים. אבי המשפחה, מאיר היה סוחר דגנים מנוסה אשר עסק בקניית גרעינים מן האיכרים, אחסנתם ומכירתם לתחנות קמח.
בעת המלחמה נהרסו עסקין של האב, אך עם סיומה, נמצאה בו היכולת לשקמם על אף מצב בריאותו.
בשנות ילדותו של שלמה, המשפחה היתה מבוססת אם כי לא בעלת אמצעים מפליגים.
הדמות הדומיננטית בחיי המשפחה היתה האם, בתיה, או כפי שנקראה בהדרת כבוד בפי בניה - "באשה".
בכח אישיותה הכריזמטית ידעה האשה הזו, להחזיק במושכות המשפחה בתקופת הנדודים והרעב בשנות המלחמה, ובשנים שלאחר מכן, תוך דאגה והתמסרות מוחלטים לחינוכם ועתידם של שבעת ילדיה.
במחצית השניה של שנות העשרים מקבלת המשפחה החלטה "אסטרטגית" לעקור מליטא ולשלוח את הבנים הגדולים, בזה אחר זה, לדרום אפריקה, על מנת לתמוך במשפחה בליטא בשלב ראשון ולבנות בסיס מוצק לדור השני בהמשך.
שלמה היה בן 12 כאשר אחיו הבכור עקר לדרום אפריקה. בשנות נערותו למד בגימנסיה עיברית יחד עם שלומית וצבי (הרשל - הרי), אחיו הגדולים. בגימנסיה זו הקפידו לדבר וללמד בעברית. במקביל נטלו שלמה ושלומית חלק בפעילות תנועת הנוער הציונית "השומר הצעיר". בתקופה זו (1928), נפטר מאיר, אביו של שלמה ממחלה ופרנסת המשפחה היתה תלויה באופן בלעדי באחיו של שלמה: כתריאל הבכור, יוסף (ג'ו) וצבי (הרי), אשר התפרנסו ממסחר קמעונאי בדרום אפריקה.
עם סיום לימודיו בשנת 1933, פנה שלמה לעבוד כשוליה של מכונאי רכב במוסך ולמד את סודות מקצוע המכונאות, כמכין עצמו למקצועו העתידי.
בנקודת זמן זו מתרחשת התפצלות היסטורית מפתיעה בדברי ימי המשפחה, כאשר שלומית, האחות הגדולה יותר, ושלמה, לימים, - בעקבותיה, מחליטים, בשל חינוכם הציוני בתנועת "השומר הצעיר", לחרוג מן הכלל המשפחתי ולעלות לארץ ישראל במקום לחבור לתא המשפחתי המתחדש בדרום אפריקה.
שלמה עלה לארץ ב 18.3.1936. (אנו יודעים זאת לפי תעודת העולה שנשארה בידינו).
הוא מצטרף לקבוצת עולים חדשים כמוהו, העובדת בפרדסים הסמוכים לנחל פולג (וואדי פאליק). אין לנו איתור מדוייק של מקום מושבה של הקבוצה. לפי סיפוריו של שלמה ניתן היה להבין, כי הקבוצה ניהלה חיים משותפים ושיוויוניים בין חבריה. שלמה מוצא עד מהרה את מקומו בקבוצה כמכונאי, האחראי על אחזקת מנועי השאיבה של המים המשמשים להשקיית הפרדסים. (מנועי ה"פק-פק", משאבות "רוסטון", אשר תיקתוקם היה שנים, סימן היכר של ארץ ישראל של ימי המנדט).
הימים ימי "המאורעות", המרד הערבי הגדול של השנים 39-1936. הרג, רצח, ירי בכבישים הם עניין של יום ביומו.
שלמה הצעיר נקרע ביחסו לערבים בין מה שנראה בעיניו כייעוד לאומי וחזון הקמת מדינה ציונית לבין עמדתו המוצקה הגורסת שיוויון ושיתוף עם הערבים כשכנים ובני אדם.
על רקע זה, מנתק שלמה באמצע שנת 1938, את קשריו עם הקבוצה מוואדי פליק, (אשר לימים התיישבה בקיבוץ רמת השופט), ומצטרף "באופן זמני" אל אחותו שלומית אשר שכנה עם קבוצת "פלאנטי" ב"קבוצת הצפון" - היא קיבוץ רמת יוחנן - לעתיד.
נוכח השינוי המתרחש בחייו האישיים, מבקש שלמה לנוח מעט מן הקלחת ולבקר את אחיו בדרום אפריקה.
הוא עולה על ספינה המפליגה מנמל חיפה לגנואה שבאיטליה במטרה לעלות על ספינה המפליגה לדרום אפריקה.
במהלך השיט בים התיכון הוא פוגש בנערה צעירה בשם אלינורה קאהן המציגה עצמה בפניו בשמה האמיתי "תוכי".
גם תוכי בדרכה לבקר את הוריה בגרמניה של טרום "ליל הבדולח" ושיא ההשתוללות של פלוגות ה SA של ה"היטלר יוגנד". וכך מוצאים השניים נושאי שיחה משותפים ונפרדים על כבש הספינה בגנואה ברמה של כתובת למשלוח דואר, כל אחד בפנקסו.
שלמה לא נענה ל"חיזורי" אחיו בדרום אפריקה שיכבד וישאר עימם. הוא חוזר לארץ ישראל ומתיישב בקיבוץ רמת יוחנן כ"זמני בתנאי חבר".
במקביל לפרוץ מלחה"ע השנייה מתרחש ברמת יוחנן הצעירה תהליך הפילוג.
שלומית, אחותו הבכירה מצאה את בעלה יוסף, אשר הגיע לרמת יוחנן עם "הקבוצה האמריקאית" (נמנו עליה משה זמיר ומאיר בן צבי). שלומית היתה נערה צעירה ובלונדינית, חדורה ברעיונות השומר הצעיר גילתה נאמנות לקבוצתה "פלאנטי", נקרעה ביחסיה עם בעלה הצעיר ועזבה את רמת יוחנן לבית אלפא עם התגבשות הפילוג באביב 1940.
שלמה - על פי עדותו, ועל פי נסיונו מימי וואדי פאליק, ,נקעה נפשו מן המהפכנות והאידאולוגיה השורפת כל דבר הנקרה בדרכה, בחר להישאר ברמת יוחנן עם מה שנראה בעיניו כציבור אנשים בעלי עמדות נינוחות ומאוזנות יותר.
בחודש מאי 1940, ערב פרסום מסקנות הוועדה של ההסתדרות הציונית בדבר הצעת ה"טרנספר" בין קיבוץ בית אלפא וקיבוץ רמת יוחנן, פלישת הגרמנים לארצות בנלוכס וצרפת באירופה, וההתקדמות חסרת המעצורים של הצבא

הגרמני בפיקודו של ארווין רומל במדבר המערבי לכיוון מצריים, מתגייס שלמה יפה כחייל לבריגדה היהודית בצבא הבריטי. על פי מסמכים שנמצאו בעיזבונו התברר כי שלמה "נשלח" לגיוס על פי "קווטה" שהוטלה על הקיבוצים על ידי ההסתדרות הציונית. מטבע הדברים - "נודבו" למשימה הציונית הזו, הזמניים והרווקים הצעירים - תחילה.
שלמה נשלח תחילה למחנה אימונים בצריפין, לאחר מכן הוצב ביחידת מיכליות מים בגזרת טוברוק במדבר המערבי.
על פי מכתביו מאותה תקופה מתברר כי עבר שם תקופה לא קלה וביקש העברה לסדנה צבאית, מקום בו יכול היה לבטא את כישוריו הטכניים. באמצע שנת 1941 הוא אכן מועבר לסדנה צבאית ומוצא בה את מקומו המכובד כאיש מקצוע בכיר (staff sargent).
בספטמבר 1940 מתחדש הקשר עם אלינור קאהן היא תוכי, היא לורה - אשתו לעתיד של שלמה ואם ילדיו.
ביום 16.11.41 מתחתנים בני הזוג במהלך חופשה צבאית קצרה בת שבוע.
ביום 22.12.1943 נולד בנם הראשון - טוביה. החדשה מגיעה אל שלמה אי שם במדבר המערבי - כשבועיים לאחר האירוע. שלמה ראה את התינוק רק בחודש מאי 1943 ערב פלישת בנות הברית לסלרנו - איטליה.
שלמה השתחרר מן הצבא הבריטי ב 5.1.1946. 5 שנים ו 188 יום לאחר גיוסו, בגיל 30.
בשנים 1948 עד 1953 נולדים לשלמה ולורה יפה 3 בנים נוספים: דורון, דניאל ומאיר.
שלמה אינו ממין המנהיגים החברתיים ואת מנת הרפתקאותיו מילא בשנות שירותו הצבאי. השקט של השיגרה מתאים לו.
שלמה משתלב ברמת יוחנן במקצועו כאיש טכני במוסך, ומקים את סככת הטרקטורים בתור כלי לאחזקה מונעת בזמן אמת . לשלמה בעיות בריאות כרוניות ברגליו, המאלצות אותו להשתקם באמצעות סדרת טיפולים להרחבת כלי דם ברגליו במספר תקופות. בעיות אלה מביאות אותו להתמקדות כאיש מקצוע ולהניח את הניהול לאחרים.
עם הזמן עבר להפעיל את מחסן חלקי חילוף. בסביבת שנת 1968 עבר ל- סולקס – חברת בת לבדיקת מוצרים השייכת לפלרם.

בשנים הבאות בהן גדלה ומתבגרת משפחתו, הוא שלם עם עולמו הקיבוצי והאישי. יש בו תוקף מוסרי וערכי בקשר עם הוויות העולם והקיבוץ, המשתזר ביכולתו להשיח בנועם, סובלנות ופתיחות. בביתם של שלמה ולורה התקיים דו שיח מפרה בינם לבין ילדיהם. היה זה בית פתוח לבני נוער (ילדי חוץ), הכשרות (בית העמק, מפלסים), ומתנדבים CFD, ורבים אחרים.
במהלך המחצית השנייה של שנות השישים נפתח שלמה אל עברו ושורשיו. התפתח בו צורך להעמיק וללמוד את מקורות העבר היהודי, ובמיוחד את ערכי המשנה והתלמוד. החיפוש של שלמה בתחום זה התאפיין בדרכו הצנועה והשקטה, בניסיון להשלים ולהעשיר את אורחות חייו וחיי הקהילה בקיבוץ, ולא בכיוון של חציית הקווים של התשובה הדתית.
במסגרת חיפושיו הוא פעל להקמת חוג חברים ללימוד משנה. עד מהרה התרחב החוג לחברים מן הקיבוצים השכנים וגם נמצא לו העזר שכנגד בדמותו של הרב יעקב כ"ץ מחיפה, אשר ראה במפגש עם חברי הקיבוצים אירוע רב חשיבות בעיצוב ניסיונו האישי כרב ומחנך.
עולם התלמוד והמשנה כמו סחף אליו את שלמה והביאו למפגשים ואירועים אשר העשירו את עולמו והעצימו את אישיותו. בהמשך לכך יצא שלמה לפעילות של כשנתיים בתנועה בתל אביב והתמקד בארגון כנסים ופעילות ברמה הארצית בתחום המפגש המחודש עם היהדות. לשלמה היה תפקיד מרכזי ביותר בכינונה של קבלת השבת הקיבוצית, שהונהגה החל מ 1973 ברמת יוחנן עם השלמת הרחבת חדר האוכל. מנהג זה נמשך בדבקות מאז ועד היום, ורבים רואים בו את הפנינה של חיי התרבות ברמת יוחנן וגורם מלכד רב חשיבות.
שלמה הספיק בחייו להיות אב מסור לילדיו, חבר ורע, רב ניסיון ואמונה, למשפחתו וחבריו ולהכיר שתי נכדות מתוך שנים עשר נכדים, אשר העתיד הצפין בחובו.
ביום 17.11.75 נקטעו חייו בתאונת דרכים, והוא בן 60 במותו.
יהי זכרו ברוך.